

ALISHER NAVOIY — MILLIY MA'NAVIYATIMIZNING ABADIY YULDUZI**Yuldasheva Moxichexra Jaxongirovna**

O'zbekiston Milliy Pedagogika Universiteti, 1-kurs magistranti

Annotatsiya: Ushbu maqolada buyuk mutafakkir va davlat arbobi Alisher Navoiyning o'zbek milliy ma'naviyati shakllanishi va rivojidadagi beqiyos o'rni yoritilgan. Navoiyning ona tiliga bo'lgan e'tibori, adabiy merosining gumanistik mohiyati, xususan "Xamsa" dostonlar majmuasida ilgari surilgan komil inson, adolat va ma'rifat g'oyalari ilmiy jihatdan tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: Alisher Navoiy, milliy ma'naviyat, Xamsa, turkiy til, ma'rifatparvarlik, komil inson, adabiy meros.

KIRISH. Insoniyat tarixida shunday buyuk siymolar borki, ular o'z xalqininggina emas, balki butun bashariyat taraqqiyotiga ulkan ta'sir ko'rsatgan. Alisher Navoiy ana shunday mutafakkirlardan biridir. U o'zining boy adabiy merosi, chuqur falsafiy qarashlari va ma'rifatparvarlik faoliyati bilan o'zbek milliy ma'naviyatining shakllanishida muhim o'rin egallaydi. Bugungi globallashuv jarayonida Navoiyning g'oyalari yosh avlodni vatanparvarlik, insonparvarlik va ma'naviy yetuklik ruhida tarbiyalashda muhim ahamiyat kasb etmoqda.

ASOSIY QISM. Alisher Navoiy 1441-yilda Hirot shahrida tavallud topgan bo'lib, Temuriylar davri madaniy hayotining yuksak muhitida kamol topdi. U yoshligidanoq arab va fors tillarini chuqur egallab, turkiy tilning badiiy va ilmiy imkoniyatlarini amaliy jihatdan namoyon etdi. Navoiyning "Muhokamat ul-lug'atayn" asari turkiy tilning boyligi va ifoda qudratini ilmiy asosda isbotlagan muhim manba hisoblanadi. Shoir ijodining eng yuksak namunasi bo'lgan "Xamsa" dostonlari Sharq adabiyotida alohida mavqega ega. Ushbu asarlarda adolat, sadoqat, chin muhabbat, mehnatsevarlik va komil inson g'oyalari

ilgari suriladi. Xususan, Farhod obrazi orqali halol mehnat va vatanparvarlik, Layli va Majnun dostonida esa ma'naviy poklik va fidoyilik madh etiladi.

Alisher Navoiy nafaqat buyuk shoir, balki yirik davlat arbobi ham bo'lgan. U o'z faoliyati davomida madrasalar, masjidlar, shifoxonalar va ko'priklar qurdirib, xalq farovonligi uchun xizmat qilgan. Navoiyning fikricha, jamiyat taraqqiyotining asosi — ma'rifat va adolatdir.

XULOSA. Xulosa qilib aytganda, Alisher Navoiy ijodi va faoliyati o'zbek milliy ma'naviyatining mustahkam poydevorini tashkil etadi. Uning asarlarida ilgari surilgan gumanistik va ma'rifatparvarlik g'oyalari bugungi kunda ham o'z dolzarbligini yo'qotmagan. Navoiy merosi yosh avlodni komil inson etib tarbiyalashda bebaho manba bo'lib xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Alisher Navoiy. Mukammal asarlar to'plami. 20 jildlik. – Toshkent: Fan, 1987–2002.
2. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk mutafakkir va davlat arbobi Alisher Navoiy tavalludining 580 yilligini keng nishonlash to'g'risida qaror. – Toshkent, 2020.
3. Vohidov E. So'z latofati. – Toshkent: O'zbekiston, 2014.
4. Sultonov X. Ona tili fanidan ma'ruzalar matni (Navoiyshunoslik qismi). – Toshkent, 2018.
5. G'aniyev S. Navoiyning lirik merosi: tahlil va talqin. – Toshkent: Akademnashr, 2021.